

yazmakla ve Kâdiyânî mezhebine mensup olduğu ileri sürülen Mevlânâ Muhammed Ali Lâhûrî'nin etkisinde kalmakla suçlanmıştır. Bu tür iddialar karşısında Ömer Rıza, Muhammed Ali'nin Kâdiyânîliği bıraktığını ve tamamen Ehl-i sünnet'i benimseydiğini, onun Kâdiyânî olmadığını bizzat Kâdiyânî ileri gelenleri tarafından söylendiğini ve eserlerinde Kâdiyânîlik inancına ya da Ehl-i sünnet akidesini zedeleyen görüşlere rastlanmadığını açıkladıktan sonra kendisinin Muhammed Ali'nin etkisinde kalmadığını söyler (SR, III/74 [1950], s. 374-378). Ömer Rıza'nın çalışmalarından övgüyle bahseden ve *Tanrı Buyruğu*'nu "mason kitabı" diye nitelendirmenin doğru olmayacağını belirten M. Râif Ogan (a.g.e., III/72 [1950], s. 339-341), Muhammed Ali'nin Kâdiyânîler'le münasebetinin bulunmadığı fikrine katılmadığını söyleyerek Ömer Rıza'nın, tefsirine Muhammed Ali'nin esasa dayanan bazı aykırı fikirlerini aldığını ileri sürer; Hz. İsa'nın doğumu (babasının Hz. Meryem'le evlenen Yûsuf Neccâr adlı bir kişi olduğu iddiası) ve beşikte konuşması gibi mucizelere dair bu türden yorumları örnek olarak gösterir (a.g.e., III/75 [1950], s. 388-391). Kâdiyânîlik tesirini dile getirenlerden biri olan Hasan Basri Çantay da *Tanrı Buyruğu*'nun Lahor'daki Ahmediyeye-Kâdiyânîye mezhebi reisi Mevlânâ Muhammed Ali'nin İngilizce tefsirli Kur'an tercümesinin bir kopyası olduğuna dair Ahmet Hamdi Akseki'nin bir mektubunun elinde olduğunu söyler (*Kur'ân-ı Hakîm ve Meâl-i Kerîm*, I, 7). Çantay'ın bu iddiasının uzak bir ihtimal olup ispat edilmesi gerektiğini söyleyen Salih Akdemir, Ömer Rıza'nın tercümesinin kendinden önceki tercümelere nisbetle büyük bir gelişme kaydettiğini, ancak birçok âyetin tercümesinde hataya düştüğünü ileri sürer ve tercümedeki bazı yanlışlara dikkat çeker (bk. bibl.). Ömer Rıza'nın çeşitli eleştirilere hedef olmasında ve özellikle *Tanrı Buyruğu*'nun geri plana atılmasında Mevlânâ Muhammed Ali'den bir ölçüde faydalanmasının yanı sıra kendisinin politikaya atılması, basın yayın işleriyle uğraşması, masonluğuna dair tartışmalar, eserlerinde Doğu ve Batı kaynaklarından yararlanmış olması ve yer yer geleneksel söyleme aykırı biçimde akılcı yaklaşımlarda bulunması gibi sebeplerin de etkili olduğu söylenebilir.

Tanrı Buyruğu'nun ilk baskısı İstanbul'da Kur'an metnine yer verilmeden yapılmıştır (1934). Mukaddimede Kur'an'ın tanımı, taksim ve tertibi, isimleri, sûreleri, âyetleriyle dinin esasları hakkında kısa

bilgiler verilmiş, Hz. Peygamber'in şiretinin kronolojik tablosu kaydedilmiş, sonuna fihrist ve indeks eklenmiştir. Eserin daha sonraki iki baskısında Kur'an metnine de yer verilmiştir (İstanbul 1947, 1955). Kur'an metninin bulunmadığı, Ahmet Muhtar Büyükcınar ve Mustafa Uzun tarafından hazırlanan dördüncü baskıda (İstanbul 1980) bazı yazım hatalarının düzeltilmesi yanında kısmî sadeleştirmelere gidilmiş ve Mevlânâ Muhammed Ali'ye ait olduğu ileri sürülen bazı yerler çıkarılmıştır. Bu son baskı eserin orijinali üzerinde tahrifat yapıldığı gerekçesiyle eleştirilmiştir (Karabulut, III/1 [2000], s. 185-204). *Tanrı Buyruğu*'nun mukaddimesi *Kur'an ve İslâm Üzerine* adıyla kitap halinde de basılmıştır (İstanbul 2006). Rukiye Öner (Kuloğlu) *Ömer Rıza Doğrul'un Hayatı, Eserleri ve "Tanrı Buyruğu" Adlı Tefsiri* başlıklı bir yüksek lisans tezi hazırlamıştır (2000, AÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü).

BİBLİYOGRAFYA :

Ömer Rıza Doğrul, *Kur'an Nedir*, İstanbul 1345/1927, s. 93-96; a.mlf., *Tanrı Buyruğu: Kur'an-ı Kerim'in Tercüme ve Tefsir-i Şerifi*, İstanbul 1955; a.mlf., "Kâdiyanîlikten Teberri Ediyoruz", SR, III/74 (1950), s. 374-378; Hasan Basri Çantay, *Kur'an-ı Hakîm ve Meâl-i Kerîm*, İstanbul 1972, I, 7; Salih Akdemir, *Cumhuriyet Dönemi Kur'an Tercümeleri*, Ankara 1989, s. 47-48, 87, 97, 114, 144, 150-152; M. Râif Ogan, "Pire İçin Yorgan Yakılmaz", SR, III/72 (1950), s. 339-341; a.mlf., "Ömer Rıza Beyle Alâkalı Olmayan Noktalar", a.e., III/75 (1950), s. 388-391; İlhami Karabulut, "Tanrı Buyruğu ya da Bir Tahrifin Anatomisi", *İslâmiyât*, III/1, Ankara 2000, s. 185-204.

ALİ AKPINAR

TANRI DAĞLARI

Çince'de Tien Şan,
eski Türkçe'de Tengri tağ
diye isimlendirilen
Orta Asya'daki
büyük dağ silsilelerinden biri
(bk. DAĞ).

TANRIKORUR, Cınuçen (1938-2000)

Ud virtüozu, besteci, ses sanatçısı,
müsiki hocası ve yazar.

20 Şubat 1938'de İstanbul'da Fatih-Mutafklar'da doğdu. Babası Zaferşan, annesi Kırım asıllı Adalet Hanım'dır. Cınuçen kelimesi babasının isminin Kazan Türkçesi'nde "muzaffer, galip" anlamındaki karşılığıdır. Çocukluğu babasının çeşitli işlerde çalışması sebebiyle İstanbul'un muhtelif

semtlerinde geçti. Altı yaşında ikinci sınıftan başladığı ilkokulu 1948'de bitirdi ve aynı yıl İtalyan Lisesi'ne girdi. Burada Ali Nüzhet Göksel ve Halit Fahri Ozansoy'dan Türkçe, edebiyat; Père Elie ve Père Gauthier'den Fransızca; Giuseppe Garino'dan İtalyanca ve Latince öğrenerek kendini yetiştirdi. 1955'te İtalya'nın Bordighera kasabasında yapılan Milletlerarası Altın Palmiye Karikatür ve Mizah yarışmasına Aziz Nesin "Fil Hamdi" adlı hikâyesiyle katılmıştı. İtalyanca çevirisi Tanrıkorur tarafından yapılan bu eser birinci seçildi. Haziran 1956'da İtalyan Lisesi'ni bitiren Tanrıkorur Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'ne (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi) kaydoldu. Ağustos 1960'ta İstanbul Radyosu'na ud sanatçısı olarak alındıysa da bir buçuk yıl sonra bu görevden ayrıldı. Haziran 1965'te akademinin Yüksek Mimarlık Bölümü'nden mezun oldu. Aynı yıl İmar ve İskân Bakanlığı Marmara Bölge Planlama Müdürlüğü'nde memuriyete başladı. Ertesi yıl Ankara Radyosu'na yetmiş sanatçı statüsüyle tayin edilince bakanlıktaki görevini Mesken Genel Müdürlüğü Gecekondu Dairesi'ne nakledip Ankara'ya yerleşti. Bakanlıkta ve radyodaki çalışmalarını bir süre birlikte devam ettirdi. 1971'de Bakanlar Kurulu kararıyla Irak Millî Ses Eğitimi Akademisi teknik müdürlüğü için Bağdat'a gitti ve orada bir buçuk yıl kaldı. Haziran 1973'te Ankara Radyosu Türk Sanat Müziği şube müdürlüğüne, 1977'de Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu Müzik Dairesi Çocuk-Oyun ve Gençlik Yayınları uzmanlığına, ardından aynı kurumun Çoğaltma-Yayın-Arşiv Müdürlüğü uzmanlığına getirildi. Bu görevleri esasnasında pek çok program hazırladı ve spikerliklerini yaptı. 1 Haziran 1982'de Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu'ndan kendi isteğiyle ayrılmasından iki yıl sonra sözleşmeli öğretim görevlisi olarak Selçuk Üniversitesi'ne tayin edildi ve burada Eğitim Fakültesi'ne bağlı Müzik Eğitimi Bölümü'nü kurdu. 1989'da görevini Kültür Bakanlığı'na nakletti ve hastalığı sebebiyle böbrek nakli için Amerika Birleşik Devletleri'ne gönderildi. 1991'de yurda döndü; ancak hastalığı zamanla ilerledi ve 28 Haziran 2000 tarihinde vefat etti, 30 Haziran'da Ümraniye Kocatepe Mezarlığı'na defnedildi. 1982 yılında ikinci evliliğini yaptığı Bârihüdâ Tanrıkorur mevlevîhâneler konusunda yaptığı çalışmalarla tanınmaktadır.

Daha önceki virtüozlardan farklı nitelikteki ud üslûbu, geniş bir form zenginliği ve müzikalitenin ürünü besteleri, lirik ve

sade okuyuşu ile Cınuçen Tanrıkörur son dönemin önemli müşikişinasları arasında sayılmıştır. Ses eğitimiyle başladığı müşikiye beste yapmakla devam etmiş, daha sonra ud çalmaya yönelmiştir. Bunların üçünün birleşmesiyle meydana gelen sanatçı kişiliğini ozan kelimesiyle ifade ederdi. Küçük yaşta müşikiye olan yeteneği farkedilince Münir Nurettin Selçuk'un talebesi ve amcası Meccinevin'in kendisine öğrettiği, ayrıca zaman zaman ud eşliğinde annesinden dinlediği klasik eserler onun müşikideki ilk meşklere sayılır. Böylece çocukluğundan itibaren klasik eserleri tanımak suretiyle zengin bir repertuar edinmiştir. Ancak ailesinin maddî şartları onun özel müşiki dersi almasına imkân vermemiş, notalar üzerinde çalışarak kendi kendine nota öğrenmiştir. Annesinin vefatından (1956) sonra ciddi biçimde ilk defa udu eline alan ve kısa zamanda çalacak duruma gelen Tanrıkörur on dört yaşında iken Münir Nurettin Selçuk'u tanımıştır. 1952 yılından itibaren Fatih Müşiki Cemiyeti, Aksaray Müşiki Cemiyeti, Çağaloğlu Müşiki Cemiyeti, Üşküdar Müşiki Cemiyeti, Üniversite Korosu (1955-1956), İleri Türk Müşikisi Konservatuarı Derneği (1956) ve Müşiki Kültür Derneği (1961-1962) gibi topluluklara devam ederek hem müşiki bilgisini ve repertuarını zenginleştirmiş hem de iyi bir müşiki çevresi edinmiştir. İleri Türk Müşikisi Konservatuarı'nda tanıştığı Aka Gündüz Kutbay'la dostluğu Kutbay'ın ölümüne kadar devam etmiş, 1957'de Sadettin Kaynak'ı tanımış, iki yıl sonra Üşküdar Müşiki Cemiyeti'nde tanıştığı Emin Ongan'dan çok faydalanmıştır. Zamanla yararlandığı ünlü müşikişinas dostları arasında taksim üslubunu benimsediği Kemânî Sadi Işıl, ses kullanma üslubunun etkisinde kaldığı Yesâri Âsım Arsoy, akort ve ritim konusunda yararlan-

dığı Aka Gündüz Kutbay, yorum konusunda faydalandığı Alâeddin Yavaşça, Bekir Sıtkı Sezgin, Necdet Yaşar, Niyazi Sayın ve son dönemde bestelediği sözlü eserlerde kompozisyon anlayışından etkilendiğini söylediği Selâhattin İçli sayılabilir. Udda sahip olduğu müşiki birikiminin yardımıyla kısa zamanda öne çıkmayı başaran Tanrıkörur bu konuda en çok Yorgo Bacanos'tan etkilenmiş, zaman içerisinde Üdi Nevres ve Şerif Muhittin Targan gibi udda kendine özgü bir tarz ortaya koymuştur. Klasik tambur tavrına yakın, net ve parlak mızrap vuruşlarıyla çok melodi elde edilmesinin amaçlandığı bu tavrda sağ elden çok sol el etkili olup sol elle klavyede verilen nüanslar orijinaldir. Taksimlerinde ve eser icralarında yüksek hız pek görülmez. Ud icrası kendi ifadesiyle, "Bir tür tambur, biraz gitar, belki bağlama esintileri taşıyan, ağırlıklı olarak tambur üslubunun etkisi altında kalmış, udla tambur arası, halk müşikisini de çok sevdiğini belli etmeye çalışan karışık bir üslüptür." Cınuçen Tanrıkörur müşikinin her milletin kendi öz kültüründe şekillenen bir duygu-düşünce, her kültürün tarih, inanç ve geleneklerini anlatan kendi mantık, estetik ve semantiği içinde konuştuğu özel bir dil olduğunu söyler.

Beste çalışmalarına on dört yaşlarında başlayan Tanrıkörur'un ilk eseri Mayıs 1952'de bestelediği, dördüncü hânesi değişmeli ferahnâk saz semâsidir. Bunu aynı yıl bestelediği, güftesi Fuzûlî'ye ait, "Âşiyân-ı mürğ-ı dil zülf-i perîşânındadır" mısraıyla başlayan şevkefzâ şarkısı takip etmiş, 1999 yılına kadar devam eden beste çalışmalarının sayısı 505'e ulaşmıştır. Son eseri Mehmet Turan Yazar'ın güfteleri üzerine besteleyip ona armağan ettiği neveser faslıdır (bestelerinin tam listesi için bk. *Müşikişinas*, sy. 5 [2001], s. 131-151). Mevlevî âyini, münâcât, na't, tevşih, durak, mersiye, ilâhi, çocuk ilâhisi, şuğul, nefes, peşrev, saz semâisi, medhal, oyun havası, longa, kâr, kâr-ı nâtik, kârçe, beste, ağır semâi, yürük semâi, fantezi, şarkı, destan, gazel, ağıt, Türk film müziği, ud etüdü, folklorik etüt, ninni, mâni, çocuk şarkısı, marş gibi dinî ve din dışı alanlarda hemen her formda eser bestelemiş velüd bir sanatkâr olan Tanrıkörur'un bu eserleri arasında Mehmed Âkif Ersoy'un yazdığı İstiklâl Marşı için yaptığı beste de bulunmaktadır. Makam, usul ve seyir bakımından klasik, geçki ve kompozisyon özellikleri açısından yeni olan bestelerinde cümleler açık ve net hissedilir. Bestecilik konusundaki en büyük destekçisinin Aka

Gündüz Kutbay olduğunu söylemiştir. Kendi terkihi olan şedd-i sabâ, zâvil-aşiran ve gülbûse makamlarındaki klasik fasılları; bayatî-araban, evcârâ, zâvil-aşiran ve nişâbürek makamlarındaki Mevlevî âyinleri; altmış üç makamlı kâr-ı nev-edâsi, Fuzûlî'nin elli dört mısralı müseddesinden bestelediği kâryla birlikte Yahya Kemal Beyatlı'nın, "Süleymaniye'de Bayram Sabahı, İtrî, Mehlika Sultan, Sonbahar, Tanbûrî Cemil'in Ruhuna Gazel, Kar Müşikileri" gibi uzun şiirlerinden bestelediği eserler onun bestekârlıktaki gücünün göstergesidir. Münir Nurettin Selçuk'tan sonra Yahya Kemal'in şiirlerine en çok beste yapan sanatkâr olan Tanrıkörur güfte seçiminde çok titiz davranmış, sözlü eserlerinde çoğunlukla aruzla yazılmış şiirleri kullanmıştır. Bestelerinde şiirlerini tercih ettiği şairler arasında Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî, Fuzûlî, Aziz Mahmud Hüdâyî, Şeyh Galib, Mustafa Nâfiz İrmak, Faruk Nafiz Çamlıbel, Mustafa Tahralı, Memduh Cumhur ve Mehmet Turan Yazar sayılabilir. Cınuçen Tanrıkörur 1970'te Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu Kültür-Sanat-Bilim ödülleri yarışmasında "Ud Metodu -I-" ile birincilik ödülüne, 1973'te Denizli Belediyesi tarafından düzenlenen Altın Horoz Güfte ve Beste Yarışması'nda büyük ödüle, 1977'de Konya Turizm Derneği'nin tertiplelediği Şarkı ve Saz Eserleri Yarışması'ndaki on dört şarkıyla Şevki Bey ödülüne, 1979'da aynı derneğin Mevlevî Âyini Beste Yarışması'nda bayatî-araban âyiniyle birincilik ödülüne lâyık görülmüştür. Bu âyin aynı zamanda, 1981'de Paris'te Académie Internationale de Lutèce'in tertiplelediği XIII. Uluslararası Sanat Yarışması'nda altın madalya ile ödüllendirilmiştir. 1983'te Türkiye Yazarlar Birliği ve Töre dergisi tarafından müzik dalında yılın sanatçısı seçilen Tanrıkörur'a 1995'te Selçuk Üniversitesi fahri doktorluk unvanı vermiştir.

Cınuçen Tanrıkörur'un bir diğer özelliği müşiki hocalığıdır. Ud dersleri ve koro çalışmaları şeklinde devam eden hocalığında daima prensiplerin oluşturduğu disiplin hâkim olmuştur. 1961-1963 yıllarında Müşiki Kültür Derneği'nde (İstanbul) ud, 1968-1970'te Türk Ocağı Ankara Türk Müziği Derneği'nde müşiki, 1969-1971'de Ankara Ziraat Fakültesi'nde ud, 1973-1976'da Ankara Türk Ev Kadınları Derneği'nde (Ankara Türk Kadınları Kültür Derneği) müşiki, 1974-1975'te Ankara Devlet Konservatuarı Yüksek Kompozisyon Bölümü'nde Türk müşikisi, Eskişehir İktisadî ve Ticarî İlimler Akademisi'nde radyo ve

Cınuçen Tanrıkörur

televizyonda müzik yayıncılığı dersleri vermiştir. Bu çalışmaları 1986-1989 yıllarında Selçuk Üniversitesi Müzik Eğitimi Bölümü'nde Türk müziği tarihi, nazariyatı ve ud dersleri, 1993-1995 yıllarında İstanbul'da Müjdat Gezen Sanat ve Kültür Vakfı'nda nota hattatlığı, Türk müziği edebiyatı, Türk müziği usulleri, müzik terminolojisi ve ud dersleriyle devam etmiştir. Kendisinin geçmiş ve gelecek arasında bir köprü vazifesi gördüğünü söyleyen Tanrıkörür pek çok öğrenci yetiştirmiştir. Bunlar arasında Bekir Reha Sağbaş, Selma Sağbaş, Saim Konakçı, Yusuf Koçak, Gülçin Yahya, Tevfik Soyata, Gül Göre ve Ayşe Başak İlhan sayılabilir. Aşırı derecede titizliğiyle tanınan ve her işi en iyi şekilde yapmaya çalışan, dolayısıyla mükemmeliyetçiliği kendisine bir yaşayış biçimi haline getiren Cinuçen Tanrıkörür'un bu mükemmeliyetçiliğinin altında her konuda kendinden emin bir kişilik yatmaktadır.

Eserleri. İngilizce, Fransızca, İtalyanca, Latince ve biraz Arapça bilen, kalemle dostluğunun mızrapla dostluğundan eski olduğunu söyleyen Tanrıkörür, gerek müzik gerekse kültürel ve toplumsal konular üzerine gazete ve dergilerde Türkçe ve yabancı dillerde 100'ün üzerinde makale yazmış, ilmi toplantılarda pek çok tebliğ sunmuş, Ankara Radyosu ve televizyonunda hazırladığı programların metinlerini kendisi kaleme almıştır. Makaleleri 1957-1995 yılları arasında Konya'da *Çağrı*, Ankara'da *Töre* ve *Millî Kültür* dergileriyle *Son Baskı*, *Müzik-İş* ve *Kös* gazetelerinde; İstanbul'da *Otağ*, *Yelken*, *Müsiki Mecmuası*, *Kubbealtı Akademi Mecmuası*, *Sanat Olayı*, *Tarih ve Toplum*, *Mızrap*, *Dergâh* ve *Aksiyon* dergileriyle *Son Baskı*, *Son Havadis*, *Dünya* ve *Tercüman* gazetelerinde; Fas'ta *al-Moudjahid* adlı gazetede (1968), Paris'te *Etudes traditionnelles* (1983), Amerika Birleşik Devletleri'nde Maryland Üniversitesi yayın organı *Turkish Music Quarterly*, İtalya'da *Strumentie Musica* (1992) adlı dergilerde neşredilmiştir. Ayrıca *Türkiye Diyanet Vakti İslâm Ansiklopedisi* ve *Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*'nin müellif kadrosunda yer almış, İrcica tarafından yayımlanan *Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi -II-* adlı eserde "Osmanlı Müsikisi", Yeni Türkiye Yayınları tarafından yayımlanan *Osmanlı* adlı seride (c. X) "Osmanlı Müsikisinde Mevlâî Âyini Besteciliği" adlı makaleleri yayımlanmıştır. Diğer bazı makalelerinin yanı sıra neşredilen eserleri şunlardır: *Ortaokullar İçin Müzik 1-2-3* (Selçuk Yıldırım ve Be-

sim Akkuş'la birlikte, Ankara 1989); *Müzik Kimliğimiz Üzerine Düşünceler* (İstanbul 1998); *Biraz da Müzik* (İstanbul 2001); *Aksiyon* dergisinde yayımlanan makalelerinden derlenen eserin ikinci baskısı *Müzik, Kültür ve Dil* adıyla yapılmıştır (İstanbul 2003); *Sâz ü Söz Arasında Cinuçen Tanrıkörür'un Hatıraları* (İstanbul 2003); *Türk Müzik Kimliği* (İstanbul 2004); *Osmanlı Dönemi Türk Müsikisi* (İstanbul 2003, 2005). Cinuçen Tanrıkörür'un *Müzik* (ortaokul 1-2-3), *Türk Müsikisi El Kitabı*, *Mektupları*, *Mülâkâtları*, *Besteleri* (beş cilt halinde tasarlanmıştır), *Ud Metodu* adlı eserleri baskıya hazır durumdadır.

1969'dan itibaren Konya Turizm Derneği tarafından düzenlenen Mevlâî semâî törenlerine saziyla katılan Cinuçen Tanrıkörür gerek yurt içinde gerekse yurt dışında saziyla ve sesiyle pek çok resital, konferans ve seminer vermiş, saziyla sanatçılara eşlik etmiştir. Bu etkinlikler yurt içindeki birçok şehir yanında yurt dışında Fransa, Hollanda, Cezayir, Irak, Tayland, Belçika, İtalya, Almanya, İspanya, Suudi Arabistan, Fas, Hindistan ve Amerika Birleşik Devletleri'nin de içinde bulunduğu yirmi üç ülkede gerçekleşmiştir. Resital-lerindeki özelliklerinden biri de mikrofon kullanmamasıdır. Tanrıkörür'un Fransız Radyosu'nda 1983'te verdiği solo konser

ve röportajı 1986'da Ocora dizisinde LP ve kaset, 1994'te CD olarak; Cinuçen Tanrıkörür -I- adlı albüm 1993'te Türkiye'de; "Le Chant du Monde-Turquie-Fasil-Concert de Musique Classique Ottomane" adlı çalışma 1995 yılında Fransa'da yayımlanmıştır. "Cinuçen Tanrıkörür'un Bestelerinde Yahya Kemal", "Cinuçen Tanrıkörür'un Bestelerinde Aziz Mahmud Hüdâî", "Şedd-i Sabâ Faslı ve İlahîler" adlı üç albümü İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından neşredilmiştir (1996). Sanatçıyla ilgili olarak Mehmet Eryılmaz tarafından "O Şafak Vakti'nin Cihangiri" adıyla belgesel film hazırlanmıştır (2003). Ayrıca Tanrıkörür'un 1960-1998 yıllarına ait ud ve ses icralarının yayımlanması düşünülmektedir.

BİBLİYOGRAFYA :

Mustafa Rona, *20. Yüzyıl Türk Müsikisi*, İstanbul 1970, s. 724-726; Nurcan Betül Anısoy, *Cinuçen Tanrıkörür'un Hayatı, Sanatçı Kişiliği ve Eserleri* (mezuniyet tezi, 1995), İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Müsikisi Devlet Konservatuarı Temel Bilimler Bölümü; Beşir Ayvazoğlu, *Defterimde 40 Suret*, İstanbul 1997, s. 132-136; *Sâz ü Söz Arasında: Cinuçen Tanrıkörür'un Hatıraları* (haz. İsmail Kara), İstanbul 2003; Uğur Baran, "Cinuçen Tanrıkörür ile Müsikimiz Üzerine", *İlim ve Sanat*, sy. 39, İstanbul 1995, s. 65-70; Halime Güngör, "Cinuçen Tanrıkörür'un Besteciliği Üzerine", *Musikşinas*, sy. 5, İstanbul 2001, s. 122-127; a.m.f. – Serkan Delice, "Beşir Ayvazoğlu ile Röportaj", a.e., sy. 5, s. 115-121; Gönül Paçacı, "Cinuçen Tanrıkörür'un Hatıraları, Sâz ü Söz Arasında", *Toplumsal Tarih*, sy. 116, İstanbul 2003, s. 104-105; "Tanrıkörür, Cinuçen", *Türk Dünyası Edebiyatçılar Ansiklopedisi*, Ankara 2007, VIII, 186.

NURİ ÖZCAN

Cinuçen Tanrıkörür'un bestelediği bir ilâhinin kendi el yazısı ile notası (Nuri Özcan arşivi)

TANRIÖVER, Hamdullah Suphi (1885-1966)

Hatip, şair ve yazar.

İstanbul'da doğdu. Tanzimat dönemi devlet adamlarından ve ilk Maarif nâzırı Abdurrahman Sâmî Paşa'nın torunu, Maarif Nâzırı Abdülatif Subhi Paşa'nın oğlu, Sâmîpaşazâde Sezâî'nin yeğenidir. Annesi Kafkasya'dan esir olarak İstanbul'a getirilmiş bir Çerkez kızı olan Ülfet Hawvâ Hanım'dır. Tanrıöver soyadını kendisine Hamdullah karşılığı olarak Atatürk vermiştir. Çocukluk yılları büyükbabasının Çamlıca'daki köşkünde ve babasının Fatih Horhor'daki konağında geçti. İlk tahsilini Altunizâde ve Numûne-i Terakkî idâdîlerinde tamamladı, daha sonra Galatasaray Mekteb-i Sultânîsi'ni bitirdi (1904). Bir süre Reji İdaresi Tercüme Kalemî, Defter-i Hâkânî Nezâreti Mektûbî Kalemî mülâzımlığı ile Şehremaneti Tercüme Odası'nda çalıştı